

Antopäivä
8.5.2015Diaarinro
R 56/15

KANTAJA	Palvelualojen työnantajat PALTA ry
VASTAAJA	Ilmailualan Unioni IAU ry
KUULTAVA	Siviililentoliikenteen työntekijät ry Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry Suomen Siviililentoliikennevirikailijoiden Liitto ry
ASIA	Työrauhavelvollisuuden rikkominen

ASIAN TAUSTA JA TYÖTAISTELUTOIMENPITEET

Airpro Oy on lentoliikenteelle maapalveluja ja muita palveluja tuottava yritys. Airpro Oy:n henkilöstöön bussinkuljettajia ja ylempiä toimihenkilöitä lukuun ottamatta sovelletaan Airpron henkilöstöä koskevaa työehtosopimusta, jonka sopijapuolina ovat Palvelualojen työnantajat PALTA ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ja Palkansaajajärjestö Pardia ry. Airpro Oy:n henkilöstön määrä on noin 1.100 henkeä, ja näistä maapalveluja tuottavan henkilöstön lukumäärä on noin 130 henkeä. Ilmailualan Unioni IAU ry:llä on Airpro Oy:ssä noin 100 jäsentä.

IAU ry:n ja PALTA ry:n välillä on solmittu lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus, jota sovelletaan lentoliikenteelle maapalveluja tuottavissa yrityksissä. Tämän työehtosopimuksen piirissä maapalveluja tuottavat muun muassa Swissport Finland Oy, Aviator Finland Oy, RTG Ground Handling Oy ja Finnair Oyj, joiden yhteenlaskettu henkilöstön määrä maapalveluiden osalta on noin 1.500 henkeä. Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus on voimassa 15.11.2013 - 15.11.2016.

IAU ry on järjestänyt työtaisteluja 8.3. ja 24.3.2015 Aviator Finland Oy:ssä sekä 14.4.2015 Aviator Finland Oy:ssä, RTG Ground Handling Oy:ssä ja Swissport Finland Oy:ssä. IAU ry on ilmoittanut, että kyseiset työtaistelut ovat myötätuntotyötaisteluja. IAU ry:n jäsenten varsinaiset tuettavat työtaistelutoimet on toteutettu 24.3. ja 14.4.2015 Airpro Oy:ssä. Asiassa on riidatonta, että tuettavat työtaistelut ovat olleet laillisia.

IAU ry on 13.4.2015 ilmoittanut uusista työtaisteluista ja niihin liittyvistä tukityötaisteluista, jotka järjestetään 28.4. ja 29.4.2015. Nämä työtaistelut on siirretty ensin ajankohtaan 7.5. ja 8.5.2015 ja sen jälkeen ajankohtaan 19.5. ja 20.5.2015. PALTA ry on lähettänyt IAU ry:lle valvontakirjeen 27.4.2015, jossa se on todennut lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalalla olevissa yrityksissä ilmoitettujen työtaistelutoimien olevan laitomia.

Asiassa on erimielisyyttä siitä, ovatko IAU ry:n ilmoittamat tukityötaistelut 19.5. ja 20.5.2015 työehtosopimuslain vastaisia.

KANNE

Vaatimukset

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on vaatinut, että työtuomioistuim

- tuomitsee Ilmailualan Unioni IAU ry:n hyvityssakkoon ensisijaisesti työrauhavelvollisuuden rikkomisesta ja toissijaisesti valvontavelvollisuuden laiminlyömisestä,
- tuomitsee Siviililentoliikenteen työntekijät ry:n hyvityssakkoon ensisijaisesti työrauhavelvollisuuden rikkomisesta ja toissijaisesti valvontavelvollisuuden laiminlyömisestä,
- tuomitsee Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry:n hyvityssakkoon ensisijaisesti työrauhavelvollisuuden rikkomisesta ja toissijaisesti valvontavelvollisuuden laiminlyömisestä,
- tuomitsee Suomen Siviililentoliikennevirikailijoiden Liitto ry:n hyvityssakkoon ensisijaisesti työrauhavelvollisuuden rikkomisesta ja toissijaisesti valvontavelvollisuuden laiminlyömisestä, ja
- velvoittaa vastaajan ja kuultavat yhteisvastuullisesti korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut 750 eurolla korkolain 4 § 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kulluttua tuomion antamisesta lukien.

Perusteet

Asian tausta ja työtaistelutoimenpiteet

Airpro Oy voitti keväällä 2015 kilpailutuksessa lentoyhtiö Norwegianin maapalvelut Aviator Finland Oy:ltä, minkä seurauksena IAU ry on alkanut järjestää työtaisteluita useilla Suomen lentoasemilla. Jos Airpro Oy onnistuisi voittamaan lisää lentoyhtiöiden maapalveluita Helsinki-Vantaalla, IAU:n työehtosopimuksen painoarvo pienenesi.

Tukityötaisteluiden sarja alkoi työtaistelulla, jolla tuettiin nimellisesti lentoyhtiö Norwegianin liikennelentäjien työtaistelua Norjassa 8.3.2015 järjestämällä lakko Aviator Finland Oy:ssä. Tosiasiassa IAU ry:n motiivina oli painostus puheena olevassa asiassa. Työtaistelu kohdistui Norwegianin lentoihin. Seuraava tukityötaistelu oli 24.3.2015 Aviator Finland Oy:ssä, ja myös sen piirissä olivat lentoyhtiö Norwegianin lennot. Tämän jälkeen ilmoitettiin työtaisteluista, jotka järjestettäisiin 14.4.2015 kello 6.00-18.00 ja 15.4.2015 kello 6.00-18.00 ja jotka koskivat Aviator Finland Oy:n, RTG Ground Handling Oy:n ja Swissport Finland Oy:n maapalveluita. Suomalaiset lentoyhtiöt oli rajattu työtaisteluiden ulkopuolelle, ja lakko kohdistui muutoinkin täysimääräisesti vain lentoyhtiö Norwegianin maapalveluihin. IAU ry peruutti edellisenä iltana 15.4.2015 ilmoitetun työtaistelun eikä se toteutunut.

IAU ry:n jäsenten varsinaisiin tuettaviin työtaistelutoimiin on osallistunut ainoastaan muutamia työntekijöitä, eikä niiden vaikutuksilla ole ollut käytännön merkitystä.

IAU ry on ilmoittanut uusista tukityötaisteluista 28.4. ja 29.4.2015, mutta nämä työtaistelut on siirretty ensin ajankohtaan 7.5. ja 8.5.2015 ja sen jälkeen ajankohtaan 19.5. ja 20.5.2015. Työtaistelut toteutetaan tukityötaisteluilmoituksen mukaan eri yrityksissä porrastetusti, ja vaikutusten piirissä ovat myös Finnair Oyj:n maapalvelut. Työtaisteluiden piirissä ovat kaikki lentoyhtiöt Suomessa ja ulkomailla sekä alan kaikki 1.500 työntekijää.

Kohdistuminen työehtosopimukseen

IAU ry on vaatinut, että myös Airpro Oy:n maapalvelutyöntekijöihin tulisi soveltaa alan yleissitovaa lentoliikenteen palveluja koskevaa työehtosopimusta. IAU ry on esittänyt vastaavia vaatimuksia useiden vuosien ajan ja muun ohessa nostanut keväällä 2014 asiaa koskevan kanteen työtuomioistuimessa (TT 2014-163). IAU ry on myöhemmin peruuttanut kanteen, ja asia on jäänyt sillensä. IAU ry:lle on vuonna 2013 tarjottu mahdollisuutta liittyä Airpron työehtosopimuksen osapuoleksi, mistä liitto on kuitenkin kieltäytynyt. Airpro Oy on velvollinen noudattamaan omaa Airpron henkilöstöä koskevaa normaalisitovaa työehtosopimusta.

IAU ry:n vaatimusten taustalla on pyrkimys syrjäyttää Airpron työehdot ja vakiinnuttaa IAU:n oman työehtosopimuksen asema ainoana maapalveluihin sovellettavana työehtosopimuksena. IAU ry yrittää vaikuttaa siihen, että Airpro Oy ei enää tulevaisuudessa voisi kilpailla omalla työehtosopimuksellaan maapalvelutöissä. Taustalla on ammattiliiton pelko sen järjestöllisen aseman ohella työpaikkojen pysyvistä menettämisestä sopimusalan yrityksissä.

Tukityötaisteluiksi nimetyillä toimillaan IAU ry pyrkii tosiasiallisesti muuttamaan kahden edellä mainitun työehtosopimuksen soveltamisaloja siten, että jatkossa lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös Airpro Oy:ssä tehtävää maapalvelutyötä. Airpron työehtosopimus perustuu erilaiselle työntekijöiden moniosajamallille ja sisältää työtehtäviä, jotka eivät kuulu lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalaa. IAU ry:n vaatimus johtaisi siihen, että lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalaa pitäisi muuttaa koskemaan muun muassa turvatarkastusta ja lentokoneiden tankkausta. Vaatimukset kohdistuvat tältä osin lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 1 §:n soveltamisalaa koskevaan määräykseen.

Soveltamisalan muuttamisvaatimuksen tueksi IAU ry on ilmoittanut olevansa valmis luopumaan myös työllisyys- ja kasvusopimuksen toisen kauden palkankorotuksistaan lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen osalta, jos PALTA ry suostuu muuttamaan työehtosopimuksen soveltamisalaa. Vaatimukset kohdistuvat tältä osin lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 69 §:n palkkaryhmiä koskevaan määräykseen.

IAU ry:n esittämät vaatimukset käyvät ilmi Juhani Haapasaaren alan suurimpien yritysten toimitusjohtajille, PALTA ry:lle ja valtakunnansovittelijalle 17.4.2015 lähettämässä sähköpostiviestistä (kantajan todiste 8). Vaatimuksia on esitetty myös suullisesti ja julkisuudessa.

Työehtosopimuksen voimassa ollessa työtaistelujen laajenevat sarjat mahdollistaisivat järjestöjen omien etujen ajamisen tavalla, joka merkitsisi tässä tapauksessa, että tukityötaistelu-ilmoituksen 22.4.2015 myötä lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus menettäisi merkityksensä työrauhan turvaajana.

IAU ry pyrkii tosiasiallisesti vaikuttamaan omaan työehtosopimukseensa, jolloin työtaisteluilla uhkaaminen kohdistuu kokonaisuudessaan lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen. Painostustoimet on suunnattu erityisesti PALTA ry:tä kohtaan, koska PALTA ry on sopijapuolena molemmissa työehtosopimuksissa.

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalan laajentaminen koskemaan Airpro Oy:ssä tehtävää maapalvelutyötä vaatisi Airpron työehtosopimuksen sopimuskumpaneiden JHL ry:n ja Pardia ry:n hyväksynnän.

Järjestöjen vastuu

IAU ry ja kuultavat yhdistykset eivät ole pyrkineet estämään ilmoitettuja laittomia lakkoja, vaan ne ovat hyväksyneet lakot ja edistäneet niihin osallistumista tiedottaessaan asioista yhdessä muiden lakkoon osallistuneiden yhdistysten kanssa. PALTA ry on lähettänyt IAU ry:lle reklamaatiokirjeen 27.4.2015 ja todennut ilmoitettujen työtaistelutoimien olevan laittomia. IAU ry ei ole ryhtynyt mihinkään toimiin työtaisteluiden peruuttamiseksi tai työrauhan ylläpitämiseksi. Vastaaaja ja kuultavat yhdistykset ovat rikkoneet työrauhavelvollisuutensa tai ainakin laiminlyöneet valvontavelvollisuutensa.

Työtaisteluiden vaikutukset

Ilmoitetut työtaistelut johtaisivat käytännössä koko lentoliikenteen pysähtymiseen Suomessa 12 tunnin ajaksi 19.5.2015 ja 12 tunnin ajaksi 20.5.2015. Todennäköisesti myöskään työtaisteluiden välisenä aikana lentoliikennettä ei pystyttäisi harjoittamaan käytännössä lainkaan. Liikenteen pysähtyminen näin pitkäksi ajaksi johtaisi lisäksi usean vuorokauden mittaisiin lentojen peruutuksiin ja myöhästymisiin. Työtaistelujen piirissä olisivat kaikki maapalveluja tuottavat yritykset Suomessa, jolloin työtaistelujen vaikutukset ulottuisivat kolmeen suomalaiseseen lentoyhtiöön (Finnair Oyj, Flybe Finland Oy ja Blue1 Oy) ja lisäksi noin 20 ulkomaalaiseen lentoyhtiöön. Lentoyhtiöt toimivat verkostossa kumppanilentoyhtiöiden kanssa, jolloin vaikutukset voivat ulottua nopeasti toiselle puolelle maailmaa.

Työtaistelut aiheuttaisivat yhtiöille runsaasti taloudellista vahinkoa. Työtaisteluilta uhkaaminen on häirinnyt yhtiöiden toimintaa ja vaarantanut niiden asiakassuhteita. Lentomatikustajille on aiheutunut haittaa muun ohessa siitä, että he ovat joutuneet varmistamaan oman lentonsa aikataulua. Laittomien työtaistelujen aiheuttama julkisuus vahingoittaa yhtiöiden mainetta. Kokonaisuutena työtaisteluista aiheutuisi kymmenien miljoonien euron vahingot alan yrityksille, ja ne vaikuttaisivat yli 85.000 lentomatikustajan liike- ja lomamatkoihin. Vastaaajan väitteet työnantajan myötävaikutuksesta vahinkoihin ovat virheellisiä.

VASTAUS

Vastaus kannevaatimukseen

Ilmailualan Unioni IAU ry, Siviililentoliikenteen työntekijät ry, Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry ja Suomen Siviililentoliikennevirkaileijoiden Liitto ry ovat yhteisessä vastauksessaan vaatineet, että kanne hylätään ja Palvelualojen työnantajat PALTA ry veloitetaan korvaamaan niiden oikeudenkäyntikulut 1.650 eurolla korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen kuukauden kuluttua tuomion antamisesta lukien.

Kanteen kiistämisen perusteet

Asian tausta ja työtaistelutoimenpiteet

Finavia osti kesällä 2010 RTG Ground Handling Oy:n, josta tehtiin Airpro Oy:n tytäryhtiö. Finavia-konsernissa on sen jälkeen ollut kaksi maapalveluja tuottavaa yritystä, joissa samaa työtä tehdään saman työnjohdon alla ja osittain samoilla lentokoneilla, mutta niissä sovelletaan eri työehtosopimuksia. Yhtiöillä on myös yhteinen johto. IAU ry:n jäsenet Airpro Oy:ssä ovat kokeneet tilanteen epätyytyttäväksi. RTG Oy:ssä ja muissa maapalveluja tuottavissa yhtiöissä sovellettavan lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen työehdot ovat työntekijän kannalta selkeästi edullisemmat kuin Airpron yrityskohtaisessa työehtosopimuksessa.

IAU ry ja PALTA ry aloittivat syyskuussa 2011 neuvottelut, joiden lähtökohtana oli selvittää Airpron maapalvelutehtävissä toimivien siirtäminen RTG:n palvelukseen ja siellä olevien työehtojen sopeuttaminen tähän sopivaksi. Lisäksi PALTA ry edellytti, että kaikkien pohdittavien järjestelyjen piti sisältää ehdoton työrauhavelvollisuus, koska nykyinen malli ei ollut taannut työrauhaa. Neuvotteluja käytiin 3.6.2013 saakka, jolloin PALTA ry ilmoitti päättävänsä neuvottelut ja antoi yksipuolisesti ehdotuksensa, jolla IAU ry voisi liittyä mukaan Airpron yrityskohtaiseen työehtosopimukseen. PALTA ry:n ehdotuksessa ei ollut lainkaan mukana IAU ry:n neuvotteluissa ehdottamia asioita. Sen sijaan sopimuksen soveltamisalalauseketta oli muutettu. IAU ry kieltäytyi tarjouksesta ja katsoi neuvotteluprosessin päättymisen myötä myös oman sitoumuksensa työrauhaan päättyneen.

IAU ry:n 8.3.2015 Aviator Finland Oy:ssä järjestämä työtaistelu on ollut puhtaasti solidaarisuutta osoittava toimenpide, jolla on tuettu lentoyhtiö Norwegianin liikennelentäjien työtaistelua Norjassa. Kanteessa kerrotut tiedot 24.3.2015 tapahtuneesta myötätuntotyötaistelusta pitivät ajallisesti ja asiallisesti paikkansa. Ajankohdille 14.4. ja 15.4.2015 ilmoitetuista myötätuntotyötaisteluista toteutui ainoastaan 14.4.2015 järjestetty tukityötaistelu. Seuraavalle päivälle aiottu työtaistelu peruutettiin PALTA ry:n suostumuksella.

Kohdistuminen työehtosopimukseen

IAU ry:n käynnistämien työtaisteluiden taustalla on sen jäsenistöstä lähtöisin oleva epäkohdaksi koettu tilanne. IAU ry:n jäseninä olevat Airpro Oy:n työntekijät vaativat, että samassa konsernissa samoja töitä tekeviin ja saman johdon alaisuudessa työskenteleviin noudatetaan samoja työehtoja. Tämän tilanteen korjaamiseksi IAU ry on pyrkinyt useiden vuosien ajan käymään neuvotteluja työnantajan ja työnantajaliiton kanssa. Ammattiliiton tavoitteena on sen jäseninä olevien työntekijöiden etujen ajaminen eikä Airpro Oy:n työehtojen syrjäyttäminen tai omien järjestöllisten etujen ajaminen. Kyse on ollut myötätuntotyötaisteluista, joilla on ajettu ainoastaan Airpro Oy:ssä maapalvelutyötä tekevien IAU ry:n jäsenten etuja.

Lakot eivät kohdistu miltään osin voimassa olevan lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimukseen. IAU ry ei ole esittänyt mitään vaatimuksia kyseiseen työehtosopimukseen liittyen, eikä IAU ry:n ja PALTA ry:n välillä ole edes vireillä sopimusneuvotteluja. Kanteessa väitetyt vaatimukset ovat olleet valtakunnansovittelijan aloitteesta esitettyjä ehdotuksia riidan ratkaisemiseksi.

IAU ry ei ole esittänyt vaatimuksia lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalan laajentamiseksi. Kyseisen työehtosopimuksen piirissä tehdään jo nyt työyhdistelmiä, jotka pitävät sisällään myös turvatarkastusta. Airpro Oy:ssä tehtävä maapalvelutyö ei eroa sisällöltään muissa maapalveluja tuottavissa yhtiöissä tehtävästä maapalvelutyöstä.

Se, että IAU ry on esittänyt sovittelussa kompromissiesityksenä olevansa valmis luopumaan työllisyys- ja kasvusopimuksen toisen kauden palkankorotuksistaan nyt puheena olevan kiistan ratkaisemiseksi, ei ole osoitus työtaistelutoimenpiteiden kohdistumisesta lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen.

Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus ei ole nyt kysymyksessä olevien myötätuntotyötaisteluiden johdosta menettänyt merkitystään työrauhan turvaajana siinä määrin, että voitaisiin katsoa lakkojen kohdistuvan kyseiseen työehtosopimukseen kokonaisuudessaan.

Järjestöjen vastuu

IAU ry on voinut perustellusti ymmärtää toimintansa täysin lain mukaiseksi. Saatuaan PALTA ry:n valvontakirjeen IAU ry on pyytänyt työnantajaliitolta tarkennusta siitä, miten myötätuntotyötaistelut kohdistuvat lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen. PALTA ry ei ole missään vaiheessa ennen valvontakirjeen lähettämistä pitänyt työtaistelutoimenpiteitä laittomina. Sen sijaan työnantajaliiton edustajat ovat vastanneet valtakunnan- sovittelijan tiedusteluun siitä, ovatko työtaisteluilmoitukset kunnossa ja laillisia, että niissä ei ole huomautettavaa.

IAU ry:n ja kuultavien yhdistysten ei voida katsoa tietoisesti rikkoneen työrauhavelvoitetaan työehtosopimuslaissa tarkoitetulla tavalla eikä myöskään laiminlyöneen valvontavelvollisuuttaan. Asiassa on joka tapauksessa sen tulkinnanvaraisuuden vuoksi perusteet jättää hyvityssakko tuomitsematta ja kantajan oikeudenkäyntikulut sen itsensä vastattaviksi.

Työtaisteluiden vaikutukset

Tulevat työtaistelut 19.5.2015 ja 20.5.2015 ovat rajattuja osalakkoja. Työtaistelutoimenpiteet kestävät vain osan päivää kumpanakin päivänä, ja niiden ulkopuolelle jäävät muun muassa kaikki tekniikan, rahdin ja cateringin työt.

Kanteessa ilmoitetut työtaistelutoimenpiteiden vaikutukset ja vahingon määrät ovat liioiteltuja. Vahinkojen määrä perustuu arvioihin, joita ei pysty etukäteen täsmällisesti arvioimaan ja yksilöimään. Lisäksi työtaisteluiden arvioidut vaikutukset vaihtelevat suuresti yrityksittäin. Työtaistelutoimenpiteiden vuoksi lentoliikenne ei ole koskaan pysähtynyt totaalisesti Suomessa, eikä nyt kyseessä olevien rajoitettujen myötätuntotyötaistelutoimenpiteiden seurauksena ole odotettavissa tämän kaltaista tilannetta. Lentoyhtiöt pyrkivät hoitamaan liikennettään mahdollisimman normaalisti tarpeen vaatiessa supistetulla ohjelmalla.

Työnantaja on omalla toiminnallaan myötävaikuttanut aiheutuneiden vahinkojen määrään. Työtaisteluilmoituksissa on ilmoitettu niin sanotut lakkorajat sekä kellonajat, jolloin työntekijöillä olisi ollut mahdollisuus osallistua lakon ulkopuolella olevien töiden tekemiseen, mutta työnantaja on kieltänyt työnteon kokonaan.

TODISTELU

Kantajan kirjalliset todisteet

1. IAU ry:n tukityötaisteluilmoitukset 7.3. ja 19.3.2015
2. IAU ry:n tukityötaisteluilmoitus 27.3.2015
3. IAU ry:n työtaisteluilmoitukset Airpro Oy:ssä
4. IAU ry:n tukityötaisteluilmoitus 22.4.2015
5. Ylen verkkosivujen artikkeli 4.4.2015 ja IAU ry:n verkkosivujen artikkeli 8.4.2015
6. PALTA ry:n reklamaatiokirje 27.4.2015 IAU ry:lle
7. IAU ry:n vastaus PALTA ry:n reklamaatioon.
8. Juhani Haapasaaren sähköpostiviesti 17.4.2015
9. Ote Airpron työehtosopimuksen palkkataulukoista
10. Airpron taustamateriaali sovittelua varten
11. Ote lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen palkkaryhmittelystä
12. Swissport Finland Oy:n arviot vahingoista
13. Finavia Oy:n selvitys vahingoista
14. Finnair Oyj:n selvitys vahingoista
15. Ote SLT ry:n internetsivuilta 27.4.2015
16. IAU ry:n sisäinen tiedote maaliskuussa 2015

Vastaajan kirjalliset todisteet

1. Sähköpostiviesti 12.9.2011 Hietala-Haapasaari-Pystynen-Soikkanen
2. Norjalaisen työntekijäjärjestön Paratin tukipyyntö 4.3.2015 ja kiitoskirje 18.3.2015
3. Pöytäkirja työehtosopimuksen soveltamisalamääräysten tulkinnoista 15.10.2014
4. IAU ry:n puheenjohtajan sähköpostiviesti valtakunnansovittelijalle 1.4.2015
5. IAU ry:n myötätuntotyötaisteluilmoitukset 7.3.2015 ja 19.3.2015
6. IAU ry:n myötätuntotyötaisteluilmoitus 27.3.2015
7. IAU ry:n työtaisteluilmoitukset Airprossa
8. Aviator Finland Oy:n toimitusjohtajan sähköposti luottamusmies Minttu Stackelbergille
9. IAU ry:n puheenjohtajan Juhani Haapasaaren sähköposti 30.4.2015 sekä PALTA ry:n tiedote 1.5.2015
10. IAU ry:n vastaus PALTA ry:n valvontakirjeeseen 28.4.2015
11. Työvuorolistat RTG Oy Kemi 24.3.-20.4.2014 ja 20.4.-17.5.2015 sekä turvatarkastussuunnitelmat 27.4.-3.5.2015 ja 4.5.-10.5.2015.

Kantajan henkilötodistelu

1. Varatoimitusjohtaja Tuomas Aarto
2. Head of Operations Control Center Janne Tarvainen

Vastaajan henkilötodistelu

1. Puheenjohtaja Juhani Haapasaari, todistelutarkoituksessa

TYÖTUOMIOISTUIMEN RATKAISU

Perustelut

Työtaistelutoimenpiteet

Iltmailualan Unioni IAU ry on 22.4.2015 antanut ennakkoilmoituksen työtaisteluista, jotka toteutetaan 7.5. ja 8.5.2015 ja joihin osallistuvat Airpro Oy:n maapalvelutehtävissä Oulun lentoasemalla työskentelevät IAU ry:n jäsenet (kantajan todiste 3). Asiassa on riidatonta, että kyseessä olevat työtaistelut ovat laillisia.

IAU ry on 22.4.2015 antanut ennakkoilmoituksen myötätuntotyötaisteluista, jotka toteutetaan niin ikään 7.5. ja 8.5.2015 ja joihin osallistuvat Swissport Finland Oy:ssä, Aviator Finland Oy:ssä ja RTG Ground Handling Oy:ssä maapalvelutehtävissä työskentelevät IAU ry:n jäsenet. Ilmoituksen mukaan myötätuntotyötaisteluilla tuetaan IAU ry:n Airpro Oy:n maapalvelutyössä noudatettaviin työehtoihin kohdistuvia vaatimuksia (kantajan todiste 4). Työtaisteluita on myöhemmin lykätty siten, että ne toteutetaan uuden ilmoituksen mukaan 19.5. ja 20.5.2015.

Kohdistuminen työehtosopimukseen

Palvelualojen työnantajat PALTA ry on katsonut, että 19.5. ja 20.5.2015 ilmoitetut tukityötaistelut kohdistuvat lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 1 §:n soveltamisalaa ja 69 §:n palkkaryhmiä koskeviin määräyksiin.

PALTA ry:n mukaan IAU ry on esittänyt lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen kohdistuvia vaatimuksia, jotka käyvät ilmi muun ohessa Juhani Haapasaaren 17.4.2015 lähettämässä sähköpostiviestissä (kantajan todiste 8). Kyseinen sähköpostiviesti

liittyy valtakunnansovittelijan johdolla käytyihin neuvotteluihin, joissa on pyritty ratkaisemaan kiistaa Airpro Oy:n maapalveluissa noudatettavista työehdoista. IAU ry on sovittelussa jättänyt esityksen, jonka mukaan Airpro Oy siirtyisi noudattamaan maapalvelutyössä lentoliikenteen palveluja koskevaa työehtosopimusta ja IAU ry luopuisi sopimukseen sisältyvistä toisen sopimusjakson palkankorotuksista maapalveluja tuottavissa yrityksissä. Asiassa todistelutarkoituksessa kuultu IAU ry:n puheenjohtaja Juhani Haapasaari on kertonut, että nämä vaatimukset tulivat esille sovittelupöydässä valtakunnansovittelijan aloitteesta.

Sovittelun tarkoituksena on pyrkiä saamaan riitapuolet sovintoon lähinnä heidän omien ehdotustensa ja tarjoustensa perusteella. Työtuomioistuin katsoo, ettei IAU ry:n sovittelussa riidan ratkaisemiseksi tekemiä esityksiä Airpro Oy:n maapalvelutyössä sovellettavasta työehtosopimuksesta ja palkankorotuksista luopumisesta voida pitää työrauhavelvollisuuden vastaisina työehtosopimukseen kohdistuvina vaatimuksina, joilla IAU ry olisi pyrkinyt painostamaan PALTA ry:tä.

Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, että IAU ry olisi myöskään muussa yhteydessä esittänyt vaatimuksia, joilla pyrittäisiin vaikuttamaan lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen tai edistämään IAU ry:n omia, voimassa olevaa työehtosopimusta koskevia tavoitteita.

Asiassa ei myöskään ole esitetty näyttöä siitä, että Airpro Oy:n maapalvelutyön sisällyttäminen lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen piiriin edellyttäisi sanotun työehtosopimuksen soveltamisalamääräyksen muuttamista. Päinvastoin puheenjohtaja Haapasaari on kertonut, että lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus soveltuu sellaisenaan Airpro Oy:ssä tehtävään maapalvelutyöhön. Vastaajan todisteena 11 olevien työvuorolistojen ja turvatarkastussuunnitelmien perusteella lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen piirissä tehdään jo nyt ainakin jossain määrin turvatarkastustyötä. Ottamatta kantaa Airpro Oy:n työehtosopimuksen ja lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalaa koskevien määräysten tulkintaan, työtuomioistuin katsoo jääneen näyttämättä, että IAU ry olisi tukityötaistelutoimenpiteillä pyrkinyt laajentamaan lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalaa.

Edellä mainituilla perusteilla työtuomioistuin katsoo, että tukityötaistelutoimenpiteet eivät ole kohdistuneet lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen 1 §:n soveltamisalaa ja 69 §:n palkkaryhmiä koskeviin määräyksiin.

PALTA ry on lisäksi katsonut, että tukityötaisteluiden laajenevat sarjat merkitsevät järjestöjen omien etujen ajamista tavalla, jonka seurauksena lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus menettää merkityksensä työrauhan turvaajana, ja työtaistelut kohdistuvat siten sanottuun työehtosopimukseen kokonaisuudessaan.

IAU ry on nyt käsiteltävään erimielisyyteen liittyen järjestänyt kevään 2015 aikana kaksi tukilakkoa 24.3.2015 ja 14.4.2015 sekä antanut ennakkoilmoituksen tukilakoista 19.5 ja 20.5.2015. IAU ry:n 8.3.2015 järjestämällä työtaistelulla on tuettu lentoyhtiö Norwegianin liikennelentäjien työtaistelua Norjassa, eikä sen voida katsoa liittyvän nyt käsiteltävään asiaan.

IAU ry:n järjestämät tukityötaistelut ovat olleet laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavasti suurempia kuin Airpro Oy:ssä järjestetyt tuettavat työtaistelut. Jos tukityötaistelut 19.5 ja 20.5.2015 toteutuvat, aiheutuu niistä alan yrityksille merkittäviä vahinkoja. Head of Operations Control Center Janne Tarvainen on arvioinut työtaistelusta Finnair Oyj:lle aiheutuvien vahinkojen määräksi 5,2 miljoonaa euroa. Tukityötaistelut ovat kuitenkin ajallisesti ja paikallisesti etukäteen rajattuja ja suhteellisen lyhytkestoisia. Työtuomioistuin katsoo, ettei lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus ole vielä nyt kysymyk-

sessä olevien tukityötaistelutoimien takia menettänyt siinä määrin merkitystään työrauhan turvaajana, että ilmoitettujen työtaisteluiden olisi tämän vuoksi katsottava kohdistuvan lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen kokonaisuudessaan.

Edellä lausutuilla perusteilla työtuomioistuin katsoo jääneen näyttämättä, että IAU ry:n ilmoittama lakon uhka 19.5. ja 20.5.2015 olisi työtaistelutoimenpiteenä työehtosopimuslain 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla kohdistunut lentoliikenteen palveluja koskevaan työehtosopimukseen kokonaisuudessaan tai johonkin sen yksittäiseen määräykseen. Näin ollen IAU ry ja kuultavat yhdistykset eivät ole rikkoneet työrauhavelvollisuuttaan eivätkä laiminlyöneet valvontavelvollisuuttaan.

Oikeudenkäyntikulut

PALTA ry on jutun hävitessään työtuomioistuimesta annetun lain 33 a §:n nojalla velvollinen korvaamaan IAU ry:n ja kuultavien yhdistysten oikeudenkäyntikulut. Oikeudenkäyntikuluvaatimus on määrältään myönnetty.

Tuomiolauselma

Kanne hylätään.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry velvoitetaan korvaamaan Ilmailualan Unioni IAU ry:n, Siviililentoliikenteen työntekijät ry:n, Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry:n ja Suomen Siviililentoliikennevirkaileijoiden Liitto ry:n oikeudenkäyntikulut 1.650 eurolla, mille määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaista viivästyskorkoa kuukauden kuluttua tuomion antopäivästä lukien.

Työtuomioistuinneuvos

Ari Wirén

Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Wirén puheenjohtajana sekä Ruikka, Pärssinen, Löppönen, Schön ja Helenius jäseninä. Esittelijä on ollut Pöllänen.

Tuomio on yksimielinen.